नाक्रोशमिच्छेन्न वृथा वदेच्च न पैशुनं जनवादञ्च कुर्य्यात् । सत्यव्रतो मितभाषोऽप्रमत्तस्तथाऽस्य वाग्द्वारमयो सुगुप्तं । ९९९

नानाशनः स्यान्न महाशनः स्यादलोलुपः साधुभिरागतः स्यात् । यात्रार्थमाहारमिहाददीत तथाऽस्य स्याज्जाठरो दार गुप्तिः ।

न वीरपत्नीं विहरेत नारीं न चापि नारीमनृतावाह्वयीत । भार्य्याव्रतं ह्यात्मनि धारयीत तथाऽस्योपस्थद्वारगुप्तिर्भवेत ।

द्वाराणि यस्य सर्व्वाणि सुगुप्तानि मनीषिणः । उपस्थमुदरं बाहू वाक् चतुर्थी भवेद्द्विज ।

मोघान्यगुप्तद्वारस्य सर्व्वाण्येव भवन्त्युत । किन्तस्य तपसा कार्य्यं किं यज्ञेन किमात्मना ।

अनुत्तरीयवसनमनुपस्तीर्णशायिनं । बाहूपधानं शाम्यन्तं तं देवा ब्राह्मणं विदुः । ९९९

द्वन्द्वारामेषु सर्व्वेषु य एको रमते मुनिः । परेषामननुध्यायंस्तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।

येन सर्व्वमिदं बुद्धं प्रकृतिर्व्विकृतिश्च या । गतिज्ञः सर्व्वभूतानां तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।

अभयं सर्व्वभूतेभ्यः सर्व्वेषामभयं यतः । सर्व्वभूतात्मभूतो यस्तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।

नान्तरेणानुजानन्ति दानयज्ञक्रियाफलं । अविज्ञाय च तत् सर्व्वमन्यद्रोचयते फलं ।

स्वकर्म्मभिः संश्रितानां तपो घोरत्वमागतं । तं सदाचारमाश्रित्य पुराणं शाश्वतं ध्रुवं । ९९०

अशक्नुवन्तश्चरितुं किञ्चिद्धर्म्मेषु सूचितं । निरापद्धर्म्म आचारो ह्यप्रमादोऽपराभवः ।

फलवन्ति च कर्म्माणि व्युष्टिमन्ति ध्रुवाणि च । विगुणानि च पश्यन्ति तथा नैकान्तिकानि च ।

गुणाश्चाच सुदुर्ज्ञेया ज्ञानाश्चाच सुदुष्कराः । अनुष्ठिताश्चान्तवन्त इति त्वमनुपश्यसि ।

॥ स्थूमरश्मिरुवाच ॥ यथा च वेदप्रामाण्यं त्यागश्च सफलो यथा । तौ पन्थानावुभौ व्यक्तौ भगवंस्तद्ब्रवीहि मे ।

॥ कपिल उवाच ॥ प्रत्यक्षमिह पश्यन्ति भवन्तः सत्पथे स्थिताः । प्रत्यक्षन्तु किमत्रास्ति यद्भवन्त उपासते । ९९१

॥ स्थूमरश्मिरुवाच ॥ स्थूमरश्मिरहं ब्रह्मन् जिज्ञासार्थमिहागतः । श्रेयस्कामः प्रत्यवोचमार्ज्जवान्न विवक्षया ।

इमञ्च संशयं घोरं भगवान् प्रब्रवीतु मे । प्रत्यक्षमिह पश्यन्तो भवन्तः सत्पथे स्थिताः ।

किमत्र प्रत्यक्षतमं भवन्तोयमुपासते । अन्यत्र तर्कशास्त्रेभ्य आगमार्थं यथागमं ।

आगमो वेदवादास्तु तर्कशास्त्राणि चागमः । यथाश्रममुपासीत आगमस्तत्र सिद्ध्यति ।

सिद्धिः प्रत्यक्षरूपा च दृश्यत्यागमनिश्चयात् । नौर्नावीव निबद्धा हि स्रोतसा सनिबन्धना । ९९०

ह्रियमाणा कथं विप्र कुबुद्धींस्तारयिष्यति । एतद्ब्रवीतु भगवानुपपन्नोऽस्त्यथो हि भोः ।

नैव त्यागी न सन्तुष्टो न शोको न निरामयः । नानिर्विधित्सो नावृत्तो नापवृत्तोऽस्ति कश्चन ।

भवन्तोऽपि च हृष्यन्ति शोचन्ति च यथा वयं । इन्द्रियार्थाश्च भवतां समानाः सर्व्वजन्तुषु ।

एवं चतुर्णां वर्णानामाश्रमाणां प्रवृत्तिषु । एकमालम्बमानानां निर्णये किं निरामयं ।

॥ कपिल उवाच ॥ यद्यदाचरते शास्त्रमर्थं सर्व्वप्रवृत्तिषु । यस्य यत्र ह्यनुष्ठानं तत्र तत्र निरामयं । ९९९

ज्ञानं शावयते सर्व्वं यो ज्ञानं ह्यनुवर्त्तते । ज्ञानादपेत्य या वृत्तिः सा विनाशयति प्रजाः ।

भवन्तो ज्ञानिनो व्यक्तं सर्व्वतश्च निरामयाः । ऐकात्म्यं नाम कश्चिद्धि कदाचिदुपपद्यते ।

शास्त्रं ह्यबुद्ध्वा तत्त्वेन केचिदादवला जनाः । कामद्वेषाभिभूतत्वादहङ्कारवशं गताः ।